

Dvě matky nebo dva otcové? Obavy o dobro dětí v těchto rodinách jsou neopodstatněné, ukazují výzkumy

STANOVISKO ČESKÝCH ODBORNÍKŮ

Český parlament čeká diskuse o zákonu, který by umožnil stejnopohlavním párům uzavírat manželství se všemi právy a povinnostmi, které k tomu náleží – včetně rodičovství. Domníváme se, že je v této chvíli žádoucí, aby měla společnost k této otázce přesné a objektivní informace založené na odborných poznatcích. Proto jsme se rozhodli vyjádřit se k obavám panujícím okolo této změny, zejména v oblasti výchovy dětí.

První z nich je ta, zdali dítě nebude strádat, pokud nebude mít otce i matku. Nehledě na to, že v ČR jsou již dnes tisíce dětí vyrůstající jen s jedním rodičem, panuje v odborné komunitě shoda na tom, že sexuální orientace nemá žádný vliv na schopnost být dobrým rodičem. Existují desítky výzkumů, které toto potvrzují. Obavy o nedostatek mužských či ženských vzorů jsou neopodstatněné, variant výchovy dětí je již dnes mnoho a žádný z modelů nevede dítě automaticky k patologickému vývoji nebo jakékoliv dysfunkci. Klíčové pro zdravý vývoj dítěte je, aby mělo rodiče, kteří ho milují, věnují se mu a zároveň dokáží řešit problémy a jsou si vzájemně oporou. Stejnopohlavní páry navíc aktivně zajišťují dětem různé vzory (strýcové/tety, dědečkové/babičky, učitelé/učitelky, starší kamarádi/kamarádky a sourozenci atd.). Výzkumy dětí s dvěma otci či matkami ukázaly, že v jejich vývoji a zdraví neexistují rozdíly v porovnání s dětmi z rodin heterosexuálních. Renomované světové asociace psychologů, psychiatrů či pediatriů vydaly již před časem v tomto ohledu jasné stanovisko. Studie, které ukazují opak (např. Regnerus, Sullins), měly chybnou metodiku a jejich závěry neodrážejí většinový odborný názor.

Argument, že lesby a gayové nejsou schopni tvořit trvalé stabilní svazky, a tudíž nemohou vychovávat děti, výzkumy neprokázaly. Stejnopohlavní páry tvoří stejně pevné vztahy s obdobným emocionálním poutem jako páry heterosexuální. V ČR je navíc míra rozpadu registrovaných partnerství oproti manželství pouze třetinová, oproti 14,5 % registrovaných partnerství se dle dat z roku 2017 rozvedlo 47 % manželství.

Realita je taková, že již dnes jsou v ČR vychovávány stovky až tisíce dětí s dvěma matkami či otci. České právo však uznává za rodiče pouze jednoho z páru, a to i bez ohledu na

to, že dítě žije s oběma již od mala. Tyto děti tak nejenže nemají právně dva rodiče, ale také nemají právo po druhém rodiči na dědictví ze zákona, sirotčí důchod, výživné atd. Z odborného hlediska tento stav nepřináší dětem nic dobrého, pouze stres a nejistotu.

Návrh, který by do rovnal některá práva v rámci registrovaného partnerství a ponechal manželství výhradně pro muže a ženu, není řešením problému. Zachovává totiž dvě odlišné kategorie, čímž vyčleňuje určitou skupinu občanů a jejich děti. Manželství přináší do partnerství určitou stabilitu, což má pozitivní vliv na spokojenost a mentální zdraví jedince. Lesby a gayové jsou navíc stále terčem posměšků a vylučování z kolektivu, což zapříčiňuje jejich zvýšené riziko duševních problémů a míry sebevraždy. Ukázalo se, že legální uznání stejnopohlavního svazku, zejména manželství, má pozitivní vliv na psychologickou pohodu těchto jedinců. V USA po schválení této změny kleslo množství sebevražděných pokusů u studentů středních škol o 7 %, výzkum odhalil přímou souvislost. Plné zrovnoprávnění tedy přispívá k širší společenské akceptaci této skupiny obyvatel, což má následně pozitivní dopad na sebestříti a sebedůvěru zejména mladých leseb a gayů. Vytváření nediskriminujícího prostředí má také příznivý dopad na celou společnost.

Na základě odborných poznatků bychom na závěr rádi shrnuli, že obavy o dobro dětí vyrůstajících s dvěma matkami nebo otci jsou neopodstatněné a otevření manželství stejnopohlavním párům může mít pozitivní dopad na obavy zejména mladých leseb a gayů z přijetí v rodinách či kolektivu a na jejich celkové duševní zdraví.

Autoři:

- PhDr. Václav Mertin – dětský psycholog, katedra psychologie FF, Univerzita Karlova
- Mgr. Jan Kozubík – výzkumník, katedra sociologie FSV, Univerzita Karlova

Spolupodepsali:

- Profesionální komora sociálních pracovníků - výbor komory
- MUDr. Pavel Theiner, Ph.D. – vedoucí lékař oddělení dětské a dorostové psychiatrie Psychiatrické kliniky FN Brno
- MUDr. Jana Šplíchalová, Ph.D. – primárka oddělení dětské psychiatrie Thomayerovy nemocnice
- MUDr. Fabienne Kosová – primárka Dětské psychiatrické nemocnice Louny
- PhDr. Zuzana Špurná, Ph.D. – primárka oddělení klinické psychologie Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
- Prof. PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D. – ředitel Psychologického ústavu Akademie věd České republiky
- Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc. – psycholog a sexuolog, Sexuologický ústav VFN a 1. LF UK
- Mgr. Peter Porubský – vedoucí Linky bezpečí
- PhDr. Hana Pazlarová, Ph.D. – předsedkyně představenstva sdružení SOS dětské vesničky, sociální pracovnice
- PhDr. Petr Šmolka – psycholog, vedoucí Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, Centrum sociálních služeb Praha
- PhDr. Ida Viktorová, Ph.D. – vedoucí katedry psychologie, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova
- MUDr. Ondřej Trojan, Ph.D. – soudní znalec v oboru sexuologie a psychiatrie, vedoucí TH kliniky
- Mgr. Jiří Procházka – psycholog, tajemník Asociace manželských a rodinných poradců
- Prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, Ph.D. – profesor psychologie, katedra psychologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita
- MUDr. Ivo Procházka, CSc. – sexuolog, Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN Praha
- PhDr. Petra Winnette, Ph.D. – pedagožka, srovnávací vědkyně, psychoterapeutka v oboru terapie adversních dětských zkušeností, specialista na raný vývoj, attachment
- doc. Mgr. Lenka Lacinová, Ph.D. – vývojová psychologička, katedra psychologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita
- PhDr. Martin Jára – psycholog, zakladatel Ligy otevřených mužů
- doc. Martina Zikmundová – psychologička, ředitelka České asociace streetwork
- doc. PhDr. Kateřina Nedbálková, Ph.D. – socioložka, katedra sociologie Masarykovy univerzity, autorka knihy Matky kuráže: Lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti
- Mgr. Petra Kutálková, Ph.D. – výzkumnice, autorka knihy Duhové rodiny ve stínu státu
- MUDr. Olga Kunertová – psychiatrická, vedoucí lékařka Centra Gaudia
- Mgr. Magdaléna Skřivánková, DiS. – psychoterapeutka a sociální pracovnice, systematicky pracuje s LGBT rodinami
- RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D. – výzkumný pracovník, Národní ústav duševního zdraví
- MUDr. Pavel Turčan – sexuolog a gynekolog, Ordinance sexuologie a andrologie, Centrum MEDIOL s.r.o.
- MUDr. Alena Šebková – praktická lékařka pro děti a dorost

Odkazy na studie a výzkumy zmiňované v textu vám rádi poskytneme na vyžádání e-mailem (kozubikjan@gmail.com)